

# Temel Sanat Eğitimi

Öđr. Gör. Burcu Bozkurt

2.Hafta

# Sanat ve Tasarım

**Sanat** her kuşığı bir önceki kuşığı bağlayan, dolayısıyla insanlığın sürekliliğini sağlayan önemli bir olgudur.

Sanat ve tasarım yoluyla kurduğumuz iletişim onun dili ve alfabesi olan '*Görsel Tasarım Öge ve İlkeleriyle*' gerçekleşir. Görsel tasarımlar bu dille iletişimi sağlarlar. Görsel tasarım kavramı görsel sanatların tasarımla bütünleştirilerek kullanılması ile ortaya çıkmıştır.

**Tasarım** sözcüğünün sanat alanında temelde iki tanımı vardır:

- 1) Kompozisyon ya da sanatsal düzenleme,
- 2) Estetik, özgün ve işlevsel ürün.

# Görsel Tasarım Öge ve İlkeleri

20. yüzyıl ve günümüz görsel sanatlar, tasarım ve mimarlık alanlarının eğitiminde yaygın bir biçimde kullanılan sanat ve tasarım öge ve ilkelerinin kökeni Japon sanat eğitimi sistemine dayanır.

İlkeler bir tasarımın yapısal yönünü oluştururken, ögeler de tasarımın sözlüğünü biçimlendirir. Başarılı bir görsel kompozisyon yaratmada tasarım öge ve ilkeleriyle ilgilenmek ilk basamaktır.

## Görsel Tasarım Öğeleri

- Nokta
- Çizgi
- Şekil
- Doku
- Biçim
- Renk
- Boşluk

(2 boyutlu alan – 3 boyutlu mekan)

- Değer (Valör)

## Görsel Tasarım İlkeleri

- Bütünlük  
(Birlik, tekrar, süreklilik, bitmişlik, armoni)
- Vurgu (Odak noktası)
- Zıtlık
- Denge (Simetrik, asimetrik, merkezi, bütüncül)
- Oran (Orantı)
- Hareket
- Ritim
- Örüntü

# Nokta

Nokta kavramı farklı bilim ve sanat dallarında çeşitli şekillerde tanımlanabilmektedir. Bu çeşitliliğin diğer bir sebebi de noktanın hem soyut hem de somut olarak gösterilebilen iki ve üç boyutlu hale getirilebilen bir eleman olmasıdır.



**Görsel sanatlarda** nokta ile kastedilen somut ve net bir nokta değil, noktadan çok

**Nokta Etkisi**<sub>dir.</sub>

# Nokta Kavramı

Farklı alanlarda;

Örneğin:

- Belirli bir noktaya kadar,
- Suyun kaynama noktası,
- Bulduğumuz nokta,
- Nokta atışı,
- Noktalama işareti vb.

Görsel Sanatlarda;

- Nokta, algılanabilen en küçük görsel birimdir.
- Nokta, iki çizginin kesiştiği yerdir.
- Nokta etkisi yapan her şey noktadır.

# Noktanın Özellikleri

- Nokta en küçük yapıtaşıdır.
- Noktanın boyutu yoktur.

(Noktanın büyük veya küçük olması karşılaştırma sonucunda ortaya çıkabilir. Fakat normalde bir nokta tek başına iken sadece noktadır. En küçüğü de en büyüğü de aynıdır. Çünkü nokta anlamı itibariyle en küçük alanı ifade eder.)

- Nokta sadeliğin sembolüdür.

(Japon resimlerinde ve Japon kültüründe sadeliğin önemi Japon Bayrağına da Nokta olarak yansımıştır.)

- Nokta ilk düzen elemanıdır.

(Tasarım ve düzenleme çabasının ilk basamağını nokta elemanı oluşturur. Sonrasında nokta çizgiye, çizgi şekle, şekil forma dönüştürerek tasarım karmaşıklaşmaya doğru gider.)



# Noktanın Özellikleri

- Nokta tasarımı başlatır.



# Noktanın Özellikleri

- Nokta dinamik bir elemandır.

(Nokta durgun görünümünün aksine hareketli, canlı bir görsel tasarım elemanıdır. Çünkü nokta büyüyüp, küçülerek, uzaklaşıp yakınlaşarak, sıklaşıp seyrekleşerek görsel hareketler oluşturabilir.)

- Nokta yer belirleyicidir.
- Nokta renksizdir.
- Nokta merkezidir.
- Nokta soyut bir kavramdır.
- Nokta odaklıdır.

# Noktanın Görsel Fonksiyonları

- Noktalarla renk oluşturulabilir.
- Nokta koyu-açık etkisi verebilir.
- Nokta çizgisellik oluşturabilir.
- Nokta, doku etkisi verebilir.
- Nokta hareket etkisi verebilir.
- Nokta bütünlük etkisi verebilir.
- Nokta görsel mesaj içerebilir.
- Nokta zeminde farklı etkiler oluşturabilir.
- Nokta, yüzeyler oluşturabilir.
- Nokta görsel bilgi objesi olarak kullanılabilir.
- Tasarımda nokta direk kullanılabilir.
- Nokta vurguya dikkat çekebilir.
- Nokta ile tezat oluşturulabilir.
- Nokta ile gri etkiler oluşturulabilir.
- Nokta gözün tamamlamasını kolaylaştırabilir.

# Noktanın Görsel Fonksiyonları

- Nokta ile saydamlık etkisi verilebilir.
- Nokta ritim etkisi oluşturabilir.
- Nokta ile derinlik etkisi verilebilir.
- Nokta göz yanılması yapabilir.
- Nokta, dağılma-toplanma etkisi uyandırabilir.
- Nokta, uzakta izlenimi verebilir.
- Nokta bazı elemanların yerine kullanılabilir.
- Nokta, optik anlatıma olanak sağlar.
- Nokta tasarımın dengesini etkiler.
- Nokta ile üslup geliştirilebilir.
- Nokta boşluk-doluluk etkisi verilebilir.
- Nokta organize olabilir.

# Noktanın Görsel Fonksiyonları

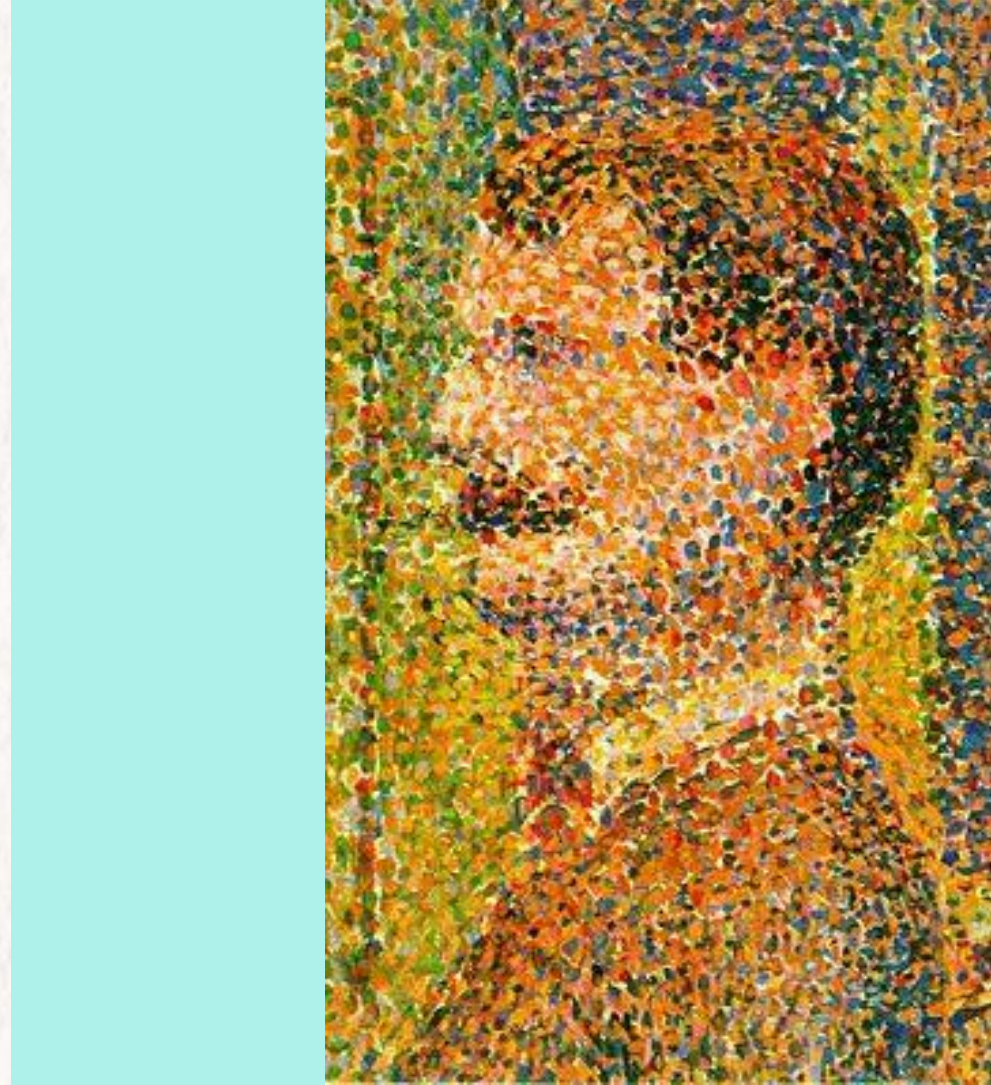
- Nokta çeşitliliğe müsaittir:

- ✓ Farklı büyüklükteki noktalar.
- ✓ Aynı büyüklükteki noktalar.
- ✓ Farklı ışık değerindeki noktalar.
- ✓ Aynı ışık değerindeki noktalar.
- ✓ Renkleri aynı olan noktalar.
- ✓ Renkleri farklı olan noktalar.
- ✓ Sıklaşıp seyrekleşen noktalar.
- ✓ Büyüyen küçülen noktalar.
- ✓ Düzenli veya sistematik noktalar.
- ✓ Dağılan toplanan noktalar.
- ✓ Boş-dolu noktalar.

# Noktacılık Akımı

(Pointilizm, Puantilizm)

Çağdaş sanat olarak bildiğimiz dönemde emperyonist sanatçılardan bir grup nokta ile daha çok ilgilenmiş ve noktacılık olarak bilinen akımı ortaya çıkarmışlardır.



# Noktacılık Akımı (Pointilizm, Puantilizm)

Bu akımda yer alan sanatçılar renkçi bir anlayışa sahip olmakla birlikte aynı zamanda noktanın görsel etkilerini açıklamışlardır. *Neo-Empresyonizm* ve *Puantilizm* olarak da bilinen bu akımın öncü sanatçıları **Georges Seurat** ve **Paul Signac**'tır.

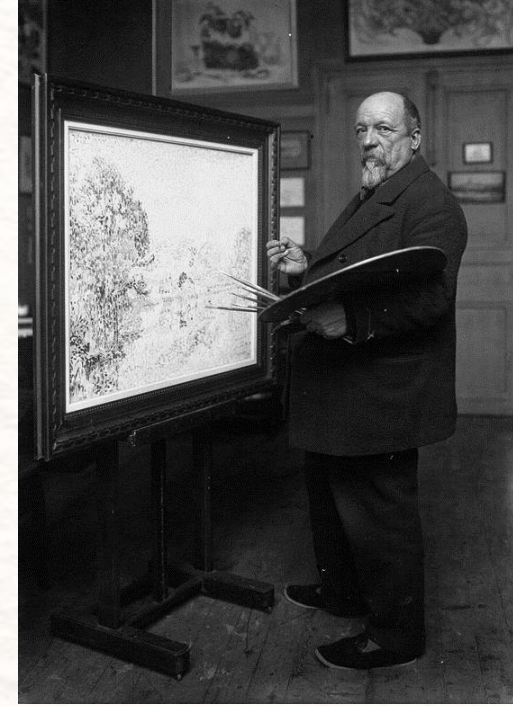
Bu akımın sanatçıları renkleri paletlerinde karıştırmayıp direkt tuval üzerinde noktalar halinde koyarak çalışıyorlardı. Noktacılık anlayışına göre yapılmış tüm çalışmalarda belirgin bir noktasal görünüm vardır. Ayrıca bu çalışmalarda noktasal bir doku anlayışı hakimdir.

# Noktacılık Akımı (Pointilizm, Puantilizm) / Öncü Sanatçıları

Georges Seurat



Paul Signac





# Görsel ve Yazılı Kaynaklar

- ÖZSOY Vedat ve AYAYDIN Abdullah, (Ocak 2016). Görsel Tasarım Öge ve İlkeleri, (1.Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- <https://tr.pinterest.com/pin/773352567234990803/>
- [https://tr.pinterest.com/pin/AUHkI3nptTw\\_Kk0NsU0QKjzBpLFFRMJbw7kxw7gWcfIjTfZRtw83PMk/](https://tr.pinterest.com/pin/AUHkI3nptTw_Kk0NsU0QKjzBpLFFRMJbw7kxw7gWcfIjTfZRtw83PMk/)
- <https://tr.pinterest.com/pin/249598004325895405/>
- <https://tr.pinterest.com/pin/208995238943429578/>
- <https://tr.pinterest.com/pin/378583912421548840/>